

Uppdaterad 2023-02-022

Informationsblad om torrtoaletter, hantering av urin och latrin

Torra toalettlösningar

Det finns flera alternativ till den traditionella vattentoaletten. Att installera någon av följande toaletter, förutom förbränningstolett som drivs av el, kräver tillstånd från kommunen. Du ansöker enklast via e-tjänst: service.varmdo.se/TORRTOA.

- Traditionellt utedass
 - Urin och fekalier samlas upp i en tät behållare.
- Urinseparerande torrtoalett
 - En urinseparerande eller urinsorterande torrtoalett har ett utlopp för urin i den främre delen av toaletten. Fekalier och papper faller från den bakre delen av toaletten och samlas upp i en behållare i eller under toaletten. I vissa toaletter ingår en spolningsfunktion av urinskålen, andra spolas med en kopp vatten vid behov.
- Förmultningstolett
 - En förmultningstolett eller mulltoaletten har en mindre behållare i anslutning till toalettstolen. I uppsamlingsbehållaren rörs avfallet om i intervaller - manuellt eller mekaniskt - för att påskynda nedbrytningen till mull.
- Förbränningstolett
 - I en förbränningstolett förbränns allt toalettavfall (det vill säga urin, fekalier och toalettpapper) vid hög temperatur och det enda som blir kvar är en liten mängd aska. Förbränningen av toalettavfallet sker med hjälp av el eller gasol. Askan kan användas som gödningsmedel

eller läggas i hushållssoporna.

- Frystoalett
 - Frystoaletten fungerar genom att avfallet fryses ner till under -10°C . Elanslutning krävs.

Oavsett vilken typ av torrtoalett du väljer ska du alltid tänka på att:

- Följ tillverkarens installations- och skötselanvisningar.
- Hanteringen av toalettavfallet ska ske enligt kommunens krav.
- Spolvatten får inte anslutas till toaletten.
- Hantera avfallet så att inte olägenhet uppstår för människors hälsa eller miljön.

De flesta torrtoaletter komposterar inte avfallet till mull i själva toaletten. Det måste därför kompletteras med en godkänd latrinkompost. Du tömmer helt enkelt avfallet från toaletten i komposten där det får komposteras till färdig mull. Läs mer nedan.

Hur hanterar du urin vid urinseparerande torrtoalett?

Urinen ska samlas upp i täta och åldersbeständiga behållare som tål högt pH. Behållaren kan med fördel grävas ner eller ställas i ett kallt utrymme för att minska risken för bakterietillväxt och kväveförlust. Det är viktigt att det finns lagringskapacitet för resten av året.

Marken där du sprider urin ska ha ett så pass tjockt jordlager och växtlighet så att den kan ta hand om avfallet. Urinen bör spädas med 5–10 gånger vatten och bara spridas under växtsäsongen maj till september på växtlighet på den egna tomten. För att minimera lukt och avdunstning av näringsämnen bör urinen myllas eller vattnas ned så snart den spridits. Spridning bör heller inte ske dagtid under varma och soliga dagar juni till augusti.

Hantering av latrin

Utgångspunkten är att du beställer hämtning av din latrin. Latrinhämtning omfattar

hämtning av fekalier, urin och papper samlat i latrinkärl som du fått av kommunen. Om du inte haft latrinhämtning tidigare eller behöver nytt latrinkärl kontakta kommunens servicecenter. Du beställer hämtning av latrinkärnen via E-tjänst, service.varmdo.se/BLB, alternativt genom att kontakta kommunens servicecenter.

Latrinkompost

Som ett alternativ till kommunal hämtning av latrin kan du välja att ansöka om dispens för att själv kompostera. Vid en ansökan om dispens tittar en handläggare på möjligheterna för kompostering på din fastighet. Detta för att säkerställa att kompostering kan ske utan att orsaka störningar för dig eller dina grannar samt att det finns tillräckligt med jordlager och växtlighet som kan ta upp den näring som återfinns i avfallet. Du ansöker om dispens för kompostering av latrin via E-tjänst, service.varmdo.se/TORRTOA.

Att kompostera latrin kräver en viss arbetsinsats, intresse och kunskap. En fungerande latrinkompost ger en näringsrik jord som med fördel kan användas som gödningsmedel. En oförsiktig latrinhantering kan dock orsaka olägenheter som dålig lukt och i värsta fall även sprida smitta.

Hur utformar du din kompost?

Som utgångspunkt ska en latrinkompost bestå av två fack eller kompostbehållare för att latrin ska kunna komposteras växelvis. Om du har en förmultningstoilet kan toaletten i vissa fall räknas som en del av komposten. Komposteringen ska kunna ske växelvis, därför krävs det i de flesta fall en kompostbehållare för kompostering efter förmultningstoiletten.

På marknaden finns det flera olika kompostbehållare för latrin att välja mellan. Det vanligaste är att storleken varierar mellan 2 x 350 liter och 2 x 500 liter. Om du vill samkompostera latrin och hushållsavfall bör du välja den större storleken. Vid val av storlek på kompostbehållaren ska du ta hänsyn till att en årsproduktion av det du vill kompostera inklusive strömedel ska få plats i respektive fack eller kompostbehållare.

Behållare för kompostering av latrin ska vara täckta, skadedjurssäkra, ventilerade och vara försedda med en tät botten så att lakvatten inte rinner ut i marken.

Hur sköter du din kompost?

När du startar din kompost läggs ett lager med torvströ på botten i första facket eller kompostbehållaren. För bättre luftning och därmed en effektivare kompostering bör latrin röras om samt varvas med jord och trädgårdsavfall, exempelvis löv eller gräsklipp.

Latrin ska komposteras i minst **18 månader** för att minska smittrisken. Då behållaren fyllts till ungefär två tredjedelar ska du inte tillföra mer material. Efter 18 månaders kompostering ska ingen ny latrin tillföras i det första facket eller kompostbehållaren, du fyller nu på nytt latrin i det andra facket eller kompostbehållaren. Efter 18 månader är materialet i det första facket eller kompostbehållaren redo att spridas på fastigheten. Ska det komposterade materialet användas som gödsel vid grönsaksodling bör det komposteras i minst två år.

Hur sprider du det färdigkomposterade materialet?

Marken där du sprider latrin ska ha ett så pass tjockt jordlager och växtlighet så att den kan ta hand om näringen i avfallet.

Vid spridning ska avfallet myllas ned för att minska risken för att människor och djur kommer i kontakt med materialet. Spridning av det färdigkomposterade materialet får endast ske på den egna tomten på växtlighet under växtsäsong.

Checklista torrtoalett, urin- och latrinhantering

Beskrivning	Kontrollpunkter
<p>1. Torrtoalett</p> <p>Urin och/eller fekalier samlas upp i en tät behållare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Latrin samlas upp för efterbehandling/hämtning av latrin. Latrin ska samlas upp i en behållare avsedd för latrin. Hanteringen av en full behållare ska kunna ske utan risk för läckage. Vid hämtning av latrin se till att latrin är i ett avsett kärl försedd med lock. ○ Inget lakvatten kan rinna ut. Se till att lakvatten eller latrin inte kan rinna ut från torrtoaletten.
<p>2. Förmultningstolett</p> <p>Är en toalett där nedbrytningen av latrin påbörjas redan i toaletten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Inget lakvatten kan rinna ut. Skulle lakvatten rinna ut från torrtoaletten kan olägenhet för människors hälsa eller miljön uppstå. ○ Luftning och eller värme fungerar. En del förmultningstoletter har aktiv luftning och/eller värme av latrin för att påskynda komposteringen. Dessa funktioner måste fungera och vara i drift.
<p>2. Urinseparering</p> <p>Kan ske på de fastigheter som har möjlighet att nyttja urinen som gödningsmedel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Urinseparering sker till slutna behållare. Urinen ska samlas upp i en behållare som möjliggör spridning av urin på olika platser på tomten där vegetation finns som kan tillgodose sig näringen. Separerad urin får inte ledas direkt till mark eller utan tillstånd till en avloppsanläggning.

-
- **Urinen späds med vatten innan spridning.** För att urinen inte ska vara för koncentrerad vid användning som gödningsmedel bör den spädas med 5–10 delar vatten innan spridning.

4. Latrinkompost

Här efterbehandlas latrinen om du har dispens för egen kompostering av latrin. Detta är nödvändigt för att hygienisera materialet innan spridning kan ske på fastigheten.

- **Komposten ska ha tät botten.** För att lakvatten inte ska rinna ut från komposten behöver botten vara tät.
 - **Komposten ska vara luftad.** För att komposteringsprocessen ska ske så effektivt som möjligt är det viktigt att komposten syresätts.
 - **Komposten ska vara skadedjurssäkrad.** För att inte få problem med smittspridning via skadedjur behöver komposten vara skadedjurssäkrad.
 - **Komposten ska bestå av två fack eller separata behållare.** För att växelvis kompostering ska vara möjlig krävs att komposten har två fack eller att det finns två separata behållare.
-

Vill du veta mer?

Du är alltid välkommen att kontakta bygg- och miljöavdelningen.

E-post: varmdo.kommun@varmdo.se